

Bodø 10. februar 2015

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Forbruker,- rettighets- og likestillingsavdelingen

v/ eksedisjonssjef Hege Nygård
avdelingsdirektør Ragnhild Bendiksbø

Vedr. min deltakelse i offentlig utvalg for grunnleggende rettigheter til mennesker med utviklingshemming

Etter nøye overveielser har jeg funnet det riktig å trekke meg fra deltakelse i utvalget. Grunnen er at jeg mener utvalget mangler nødvendig legitimitet i miljøer det er viktig for utvalget å ha et tett og konstruktivt samarbeid med. Undertegnede tok dette opp som et problem på utvalgets første møtet. Et samlet utvalg bad departementet gjøre det som var nødvendig for å sikre en slik legitimitet, ikke minst hos sentrale interesseorganisasjoner. Etter min vurdering har ikke departementet gjort det som er nødvendig og mulig for skape en slik legitimitet.

Årsaken til utvalgets svake legitimitet i viktige miljøer er at ingen representanter for utviklingshemmede eller deres organisasjoner er oppnevnt i utvalget. Dette er problematisk både i forhold til utvalgets mandat og i forhold til FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter som Norge har ratifisert. Det er i tillegg et brudd med norsk forvaltningstradisjon på dette området.

Mennesker med utviklingshemming er en gruppe som historisk sett har hatt en svært svak rettsstilling, både i Norge og internasjonalt. Forbedringene i utviklingshemmedes levekår og rettssikkerhet gjennom de siste 40-50 årene har vært sterkt knyttet til interesseorganisasjonenes arbeid. Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) ble etablert i 1967, i direkte forlengelsen av Arne Skouens berømte aksjon Rettferd for de Handikappede, og har vært en sentral kraft bak de reformer som er gjennomført de siste tiårene. To utvalg har behandlet utviklingshemmedes levekår etter krigen, begge ledet av Ole Petter Lossius. Det var det siste av disse utvalgene som foreslo avvikling av HVPU og institusjonsomsorgen (NOU 1985:34), noe som senere er kjent som ansvarsreformen. NFU var representert i begge disse utvalgene. Landsforeningen for utviklingshemmede og pårørende (LUPE) har kommet til senere, og har, sammen med NFU spilt en viktig rolle i ivaretagelsen av utviklingshemmedes interesser etter ansvarsreformen.

Med bakgrunn i FN-konvensjonens artikkel 4-3 om medvirkning, og i den praksis som har etablert seg i Norge når det gjelder dialog mellom politiske myndigheter og interesseorganisasjoner, er det både oppsiktsvekkende og sterkt beklagelig at utviklingshemmedes egne organisasjoner ikke er representert i utvalget. Dette er særlig beklagelig ettersom andre organer for dialog og innflytelse er bygget ned de siste årene. For

eksempel har Statens råd for likestilling for funksjonshemmede ikke vært operativt siden 2012.

Slik jeg ser det kunne BLD's politiske ledelse ha sikret utvalget den legitimitet de behøver, enten ved å gi utviklingshemmedes organisasjoner plass i utvalget, eller ved å etablere alternative kanaler for mer direkte innflytelse på politikkutforming. At slike muligheter ikke er benyttet, skaper usikkerhet om hvor vidt det er tilstrekkelig politisk støtte for utvalgets arbeid, til tross for at utvalgets mandat gir inntrykk av det.

Med vennlig hilsen

Johans Tveit Sandvin